

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๑/๒๕๔๘

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (ห้างหุ้นส่วนจำกัด ตาลสุ่มแก้วพรหม ที่ ๑ นางวรรณภา แก้วพรหม ที่ ๒ และนายสมภาร แก้วพรหม ที่ ๓) ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๖๑๔/๒๕๔๕ ของศาลจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริง

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (ห้างหุ้นส่วนจำกัด ตาลสุ่มแก้วพรหม ที่ ๑ นางวรรณภา แก้วพรหม ที่ ๒ และนายสมภาร แก้วพรหม ที่ ๓) ในคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๖๑๔/๒๕๔๕ ของศาลจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่ สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ดังนี้

๑. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ตาลสุ่มแก้วพรหม นางวรรณภา แก้วพรหม และนายสมภาร แก้วพรหม ถูกธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) โดยบริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรี จำกัด ผู้เข้าสวมติที่แทนฟ้องเป็นจำเลยที่ ๑, ที่ ๒, ที่ ๓ ตามลำดับ ต่อศาลจังหวัดอุบลราชธานี ในฐานะความผิดกู้ยืม, คำประกัน บังคับจำนอง ความว่า

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๐ จำเลยที่ ๑ ได้ทำสัญญากู้ยืมเงินไปจากโจทก์จำนวน ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท และจำเลยที่ ๑ ได้รับเงินไปครบถ้วนแล้วในวันทำสัญญา ตกลงเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงสุด ขณะทำสัญญาเท่ากับอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี กำหนดชำระเป็นรายเดือนและจะชำระคืนให้โจทก์ภายใน ๑๒๐ เดือน เพื่อประกันการชำระหนี้ จำเลยที่ ๒ ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๕๒๒๗, ๔๕๒๒๘, ๔๕๒๒๙, ๔๕๒๓๐ ตำบลคำน้ำแซบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๗๔๘๖ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี และจำเลยที่ ๓ ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๘๗๐ ตำบลตาลสุ่ม อำเภอตาลสุ่ม จังหวัดอุบลราชธานี

พร้อมสิ่งปลูกสร้างไว้แก่โจทก์ และจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ได้ทำสัญญาค้ำประกันโดยยอมรับผิดอย่างลูกหนี้ ร่วมกับจำเลยที่ ๑ หลังจากจำเลยที่ ๑ ได้รับเงินไปแล้วได้ชำระหนี้ให้แก่โจทก์เพียงบางส่วน เพียงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ จำเลยที่ ๑ มีหนี้ค้างชำระเป็นต้นเงิน ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท ดอกเบี้ย ๒,๒๒๖,๕๘๐.๘๒ บาท รวมเป็นเงิน ๕,๔๒๖,๕๘๐.๘๒ บาท โจทก์บอกกล่าวทวงถามแล้วแต่จำเลยทั้งสามไม่ชำระ ขอให้บังคับจำเลยทั้งสามร่วมกันชำระหนี้ให้แก่โจทก์จำนวน ๕,๔๒๖,๕๘๐.๘๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๔ ต่อปีของต้นเงิน ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท นับตั้งจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนให้บังคับยึดทรัพย์จำนองพร้อมสิ่งปลูกสร้างออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบ

๒. จำเลยทั้งสามให้การและแก้ใจคำให้การว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง เนื่องจากโจทก์ได้โอนหนี้ไปให้แก่บริษัทบริหารสินทรัพย์เพชรบุรีแล้ว และหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ตามพระราชกำหนดการบริหารสินทรัพย์ไทย มาตรา ๓๐ โจทก์คิดคำนวณดอกเบี้ยฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ เรื่องกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ยและส่วนลดโดยโจทก์คิดคำนวณดอกเบี้ยกับจำเลยทั้งสามไม่เป็นไปตามประกาศอัตราดอกเบี้ยของโจทก์หลายครั้ง โจทก์ไม่มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยกับจำเลยในอัตราร้อยละ ๑๔ ต่อปี โจทก์ไม่ได้บอกกล่าวบังคับจำนองไปยังจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ทนายความไม่มีอำนาจบอกกล่าวบังคับจำนอง การบอกกล่าวไม่ชอบ ไม่กำหนดเวลาอันสมควร จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่เคยมอบอำนาจให้บุคคลใดไปจดทะเบียนจำนอง สัญญาจำนองและสัญญาค้ำประกัน ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากคู่สมรสไม่ได้ให้ความยินยอม สัญญาจำนองและสัญญาค้ำประกันเป็นโมฆะ

๓. ศาลจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีคำสั่งระหว่างการพิจารณาในคดีสืบพยานจำเลย ตามรายงานกระบวนการพิจารณา ลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๔๕ สรุปได้ว่า ศาลได้กำหนดนัดสืบพยานจำเลยล่วงหน้าเป็นเวลานานประกอบกับจำเลยทั้งสามได้ยื่นคำขอเลื่อนคดีมา ๑ ครั้งแล้ว และแถลงต่อศาลว่าจะไม่ขอเลื่อนคดีอีก มาในครั้งนี้ได้ขอเลื่อนคดีโดยไม่ปรากฏเหตุผลว่ามีความจำเป็นเกี่ยวกับตัวจำเลยอย่างไร และพฤติการณ์การต่อสู้คดีของจำเลยทั้งสามเป็นการประวิงคดี จึงไม่อนุญาตให้เลื่อนคดีและถือว่าจำเลยทั้งสามไม่ตั้งใจสืบพยานจำเลย คดีเสร็จการพิจารณา

ศาลจังหวัดอุบลราชธานีได้มีคำพิพากษาลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ สรุปได้ว่าพิพากษาให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชำระเงิน ๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไปจนกว่าชำระเสร็จแก่โจทก์ โดยให้นำเงินที่จำเลยชำระในวันที่ ๑๑

สิงหาคม ๒๕๔๐ จำนวน ๓,๘๓๐.๘๕ บาท วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๐ จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท ไปหักชำระเป็นดอกเบี้ย หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนให้ยึดที่ดิน ตามโฉนดเลขที่ ๔๕๒๒๗, ๔๕๒๒๘, ๔๕๒๒๙, ๔๕๒๓๐ ตำบลค่าน้ำแซบ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๗๔๘๖ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๘๗๐ ตำบลตาลชุม อำเภอตาลชุม จังหวัดอุบลราชธานี พร้อมสิ่งปลูกสร้างในที่ดินดังกล่าว ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ หากได้เงินสุทธิ ไม่พอชำระหนี้ให้บังคับเอาทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสามออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน กับให้จำเลยทั้งสามร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ ๑๐,๐๐๐ บาท

๔. ผู้ร้องได้อุทธรณ์คำสั่งของศาลจังหวัดอุบลราชธานีที่มีคำสั่งไม่อนุญาตให้เลื่อนคดีต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๓ และศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้มีคำพิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ร้องทั้งสาม โดยศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เห็นว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ บัญญัติว่าการอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือน นับแต่วันอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นและผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ซึ่งตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้บังคับเฉพาะกรณีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้นเท่านั้น ทั้งอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสามก็ขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคำพิพากษายกคำสั่งระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสามจึงต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่โจทก์มาวางศาลพร้อมอุทธรณ์เมื่อจำเลยทั้งสามอุทธรณ์คำสั่งโดยไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการอุทธรณ์ที่ไม่ชอบแม้ศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสาม ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ก็ไม่รับวินิจฉัยให้พิพากษายกอุทธรณ์ของจำเลยทั้งสาม

๕. ผู้ร้องทั้งสามฎีกาต่อศาลฎีกา และมีคำร้องลงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๖ ขอให้ศาลฎีกาสั่งคำโต้แย้งของผู้ร้องทั้งสามเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่าคดีอยู่ในระหว่างฎีกา เนื่องจากคดีนี้ ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคำพิพากษายกอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา โดยอ้างว่า จำเลยทั้งสามไม่ได้วางเงินค่าธรรมเนียมที่ต้องใช้แก่คู่ความฝ่ายอื่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ จำเลยทั้งสามเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ที่บัญญัติว่า “...๗๗...และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย...๗๗...” นั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และมาตรา ๓๐ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้” เนื่องจากการที่บทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ กำหนดให้มีการวางเงินพร้อมกับการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนั้นบุคคลที่มีฐานะยากจน ย่อมไม่มีเงินมาวางและย่อมที่จะไม่ได้รับความคุ้มครองที่จะได้รับความคุ้มครองจากศาลยุติธรรมในชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกา ผู้ร้องทั้งสามเห็นว่า จำนวนเงินดังกล่าวนั้นจะต้องนำมาวาง จะขอทุเลาการบังคับหรือขอคำวินิจฉัยอย่างคนอนาถาในจำนวนเงินดังกล่าวไม่ได้ บทบัญญัติของมาตรา ๒๒๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแก่บุคคลเพราะเหตุความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจและขัดต่อมาตรา ๓๐ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมีผลตามมาตรา ๖ กล่าวคือ บทบัญญัติดังกล่าวในมาตรา ๒๒๕ ใช้บังคับไม่ได้ ปัญหาข้อโต้แย้งนี้ยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาก่อน จำเลยทั้งสามผู้ร้องจึงขอให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งข้อโต้แย้งของผู้ร้องทั้งสามเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔

๖. ศาลฎีกาได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ความว่า พิจารณาแล้วรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖ บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” และมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” เมื่อจำเลยทั้งสามยื่นคำร้องเข้ามาว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ กำหนดให้มีการวางเงินพร้อมกับการยื่นอุทธรณ์คำสั่ง ซึ่งบุคคลที่มีฐานะยากจนย่อมไม่มีเงินมาวาง ทำให้ไม่ได้รับความคุ้มครองที่จะใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกา ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติขัดต่อความเป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ และไม่ปรากฏว่า

มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยทั้งสามดังกล่าวตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ข้อกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓๐ “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

มาตรา ๒๖๔ “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้โดยคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๒๕ “การอุทธรณ์นั้นให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และผู้อุทธรณ์ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับอุทธรณ์นั้นด้วย ให้ผู้อุทธรณ์

ยื่นสำเนาอุทธรณ์ต่อศาล เพื่อส่งให้แก่จำเลยอุทธรณ์ (คือฝ่ายโจทก์หรือจำเลยความเดิมซึ่งเป็นฝ่ายที่มีได้อุทธรณ์ความนั้น) ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓๕ และมาตรา ๒๓๖”

คำวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่าเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ผู้อุทธรณ์ต้องมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๒๕ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คือ เงินค่าฤชาธรรมเนียมที่ผู้อุทธรณ์จะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งคู่ความฝ่ายนั้นได้เสียไปในการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่ศาลชั้นต้นกำหนดในคำพิพากษาหรือคำสั่ง อันเป็นเงินที่ผู้อุทธรณ์จะต้องวางต่อศาลพร้อมอุทธรณ์เพื่อเป็นประกันว่าหากในที่สุดศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ผู้อุทธรณ์ต้องรับผิดชอบชำระค่าธรรมเนียมแทนคู่ความที่ชนะคดีแล้ว ผู้ชนะคดีจะมีสิทธิได้รับค่าธรรมเนียมนั้น

โดยผู้อุทธรณ์จะขอหาประกันมาวางศาลแทนไม่ได้และผู้อุทธรณ์จะยกเรื่องการขอล่า การบังคับคดีมาใช้บังคับเพื่อไม่ต้องวางเงินไม่ได้

แต่ถ้าผู้อุทธรณ์ขออนุญาตให้พิจารณาคดีในชั้นอุทธรณ์อย่างคนอนาถาและศาลชั้นต้นอนุญาต ผู้อุทธรณ์ย่อมได้รับการยกเว้นที่จะไม่ต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๕๖

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ บัญญัติอยู่ในภาค ๓ อุทธรณ์และฎีกา ลักษณะ ๑ อุทธรณ์ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีการยื่นอุทธรณ์ของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยกำหนดให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นพร้อมนำค่าธรรมเนียมศาลที่จะใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมอุทธรณ์ด้วยภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง เป็นบทบัญญัติวิธีปฏิบัติทั่วไปใช้บังคับกับคู่ความทั้งสองฝ่ายมิได้ยกเว้นให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และเมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในภาค ๑ หมวด ๓ ที่บัญญัติเกี่ยวกับค่าฤชาธรรมเนียมและการดำเนินการคดีอนาถาไว้ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้อุทธรณ์หรือฎีกายื่นคำร้องขอคำวินิจฉัยอย่างคนอนาถาไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล หากศาลอนุญาตก็ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและเงินวางศาลอันหมายถึงค่าธรรมเนียมศาลที่จะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ๆ นั้นด้วย การอ้างประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ เพียงบทบัญญัติเดียว ว่าเป็นกฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลผู้มีฐานะทาง

เศรษฐกิจยากจนไม่ให้นำมาใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาได้นั้น เป็นเรื่องของผู้ร้องละเว้นไม่ใช้สิทธิในการขอให้ดำเนินคดีอย่างคนอนาถาซึ่งกฎหมายเปิดโอกาสให้แล้ว ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับคู่ความอย่างเท่าเทียมกันจึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุความแตกต่างเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจตามที่ผู้ร้องโต้แย้ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ